

Oplandsanalyse Skive Havn

Skive Havns erhvervsøkonomiske betydning for lokalsamfundet

Udarbejdet for De Vestlige Limfjordshavne af GEMBA Seafood Consulting A/S

September 2011

Indhold

1	Indledning	3
2	Formål	4
3	Fremgangsmåde	5
4	Skive Havn	6
5	Oplandsanalysens resultater	7
6	Skive Havns profil	10
6.1	Værdikæder	10
6.2	Styrkepositioner	12
7	Skive Havns forretningsområder	13
8	Godsdata – Skive Havn	15
9	Fiskeridata – Skive Havn	16
10	Bilag 1: Oplandsanalysens resultater	17

1 Indledning

De Vestlige Limfjordshavne (Skive Havn, Holstebro - Struer Havn, Lemvig Havn, Nykøbing Mors Havn og Thisted Havn) spiller en betydelig rolle for erhvervsaktiviteten og værdiskabelsen i den nordvestlige del af Jylland.

De fem havne ønsker at stå bedre rustet til at imødekomme udviklingen og i den forbindelse gennemføres en analyse af de enkelte havnes erhvervsøkonomiske betydning for det omgivende lokalsamfund. Bestyrelsen for De Vestlige Limfjordshavne har derfor anmodet GEMBA Seafood Consulting A/S om, at udføre oplandsanalyser på de fem havne.

GEMBA Seafood Consulting A/S har udført arbejdet i perioden fra april 2011 til ultimo september 2011. Analysen tager udgangspunkt i Danske Havnes model til undersøgelse af havnes effekt i lokalsamfund. Modellen anvendes specifikt på de fem havne og beregningerne er gennemført i samarbejde med Syd Dansk Universitet ved Henning S. Jørgensen (SDU).

Arbejdet er gennemført i tæt samarbejde og dialog med de enkelte Kommuner og havnens personel, som har leveret virksomhedsoversigter, kundelister m.v. i forbindelse med dataindsamlingen.

2 Formål

Formålet med analysen er at fastlægge betydningen af Skive Havn i forhold til lokalsamfundet og regionen, med fokus på den økonomiske og beskæftigelsesmæssige effekt.

Derudover giver analysen et bud på havnens styrkepositioner, forretningsmuligheder og erhvervsmæssige profil i lokalområdet. Resultatet af analysen kan anvendes til en profilering af havnens betydning for erhvervslivet i lokalområdet, samt belyse den værdidannelse der sker i de virksomheder, som har tilknytning til havnen og de andre erhvervsaktiviteter i og omkring havnen.

Resultaterne vil endvidere have relevans i forhold til, at sætte havnene på landkortet i kommunal og regional sammenhæng. Analysen vil derfor skabe opmærksomhed omkring havnens rolle for det lokale erhvervsliv, dels i forhold til transport, dels i forhold til lokal erhvervsudvikling i bredere betydning, samt vise effekten af koblingen mellem erhvervsliv og havn.

Fremadrettet er der gode muligheder for, at havnen kan spille en væsentlig rolle i den lokale og regionale erhvervspolitiske udvikling. Skive Havn kan derved komme til at spille en betydelig rolle, som en central lokal erhvervspolitisk aktør i de kommende år. Ikke kun som havn i snæver betydning (gods over kaj = værdiafgift), men også som udbyder og driver af en vifte af aktiviteter.

3 Fremgangsmåde

Den gennemførte oplandsanalyse er udført af GEMBA Seafood Consulting A/S og tager afsæt i en økonomisk model udviklet af Syddansk Universitet (SDU) og Danske havne. De økonomiske beregninger i analysen er udført i samarbejde mellem SDU og GEMBA Seafood Consulting A/S.

Modellen afvejer på et videnskabeligt og objektivt grundlag Skive Havns økonomiske betydning, lokalt og/eller regionalt. Det er dermed muligt, at måle havnens beskæftigelsesmæssige og økonomiske betydning, isoleret set, såvel som havnens økonomiske effekt. Oplandsanalysen er et økonomisk øjebliksbillede af havnens situation, samt en vurdering af Skive Havns betydning for oplandet. Dertil kommer en vurdering af havnens profil og styrkepositioner.

Oplandsanalysen for Skive Havn indeholder tre overordnede analysemodeller.

- Desk-research, vedrørende Skive Havn, havnens historie og baggrund.
- Dataindsamling og beregninger, som danner grundlag for den økonomiske oplandsanalyse af Skive Havns betydning for oplandet.
- Interview med udvalgte virksomheder, med henblik på identifikation af Skive Havns styrkepositioner og profil ud fra forskellige interessenters virke på havnen. Desuden danner interviewene grundlag for udvælgelsen af 4 konkrete eksempler på virksomheder ved havnen, som medvirker til at give en profil af havnens erhvervsliv.

Der er indhentet oplysninger fra 22 virksomheder med tilknytning til havnen samt gennemført interview med repræsentanter fra 6 virksomheder, som har væsentlig betydning for Skive Havn.

Der skal endvidere gøres opmærksom på at oplandsanalysen ikke inddrager den økonomiske og beskæftigelsesmæssige effekt af turisme i De Vestlige Limfjordshavne. Den anvendte model for oplandsanalyser inddrager ikke dette i sin metode.

Det skal dog understreges at turisme spiller en betydelig rolle, når man ser på den samlede erhvervsklynge og at turismen indgår, som en styrkeposition på tværs af de fem havne.

4 Skive Havn

Skive by er opstået som et naturligt handelssted ved udmundingen af Karup Å, hvor der var tæt forbindelse fra Thy, Mors og Salling mod Hærvejen ved Viborg.

I 1825 brød havet gennem Agger Tange i den vestlige ende af Limfjorden, og da der nu var direkte adgang for skibe til Vesterhavet begyndte byen en handelsmæssig opblomstring, som igen forøgede befolkningstallet.

I 1864 kom jernbanen til Skive da første del af Viborg-Skive Jernbanen var færdig, i 1865 blev banen forlænget til Struer. I samme periode blev der anlagt en havn, så Skive by nu for alvor begyndte at tiltrække industrivirksomheder.

Havnen har traditionelt været samlingspunkt for virksomheder, som har modtaget sten og grus, grovvarer, foderstoffer og andre landbrugsprodukter via søvejen. Dette mønster afspejles også i den erhvervsstruktur, der er på havnen i dag.

Nedenstående billeder viser Skive Havns (venstre) arealer i 1952 og til højre den nuværende udformning. Nordhavnen blev fyldt op i 1993 og arealet huser i dag flere store virksomheder.

5 Oplandsanalysens resultater

Oplandsanalysen af Skive Havn viser, at 255 personer har deres beskæftigelse direkte eller indirekte ved virksomheder, der er beliggende ved Skive Havn (tabel 1). Dertil kommer den afledte beskæftigelse, som disse arbejdspladser skaber i lokalområdet.

På baggrund af oplandsanalysen, kan den samlede bruttoeffekt af beskæftigelse af erhvervsvirksomhederne omkring Skive Havn opgøres til ca. 350 arbejdspladser.

Tabel 1: Beskæftigelsen relateret til Skive Havn opgivet i antal personer i 2010

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte beskæftigelse	180		180
Indirekte	75		75
Inducerede		81	81
Total beskæftigelse	255	81	336

Kilde: SDU

Oplandsanalysen viser ligeledes, at den samlede omsætning eller produktionsværdi i virksomhederne kan opgøres til ca. 550 mio. kroner når den indirekte og afledte effekt medregnes (tabel 2).

Skive Havns aktiviteter, målt på direkte og indirekte aktiviteter kan opgøres til ca. 460 mio. kr. i 2010.

Tabel 2: Produktionsværdien i virksomhederne på Skive Havn i mio. kroner i 2010.

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	352,3		352,3
Indirekte	110,0		110,0
Inducerede		93,0	93,0
Total	462,3	93,0	555,3

Kilde: SDU

Tabel 3 nedenfor viser den indkomstkabelse, som virksomhederne på Skive Havn skaber i lokalområdet. Den direkte og indirekte indkomstkabelse er på 160 mio. kr. og at den inducerede værdi af havnens aktiviteter er 48 mio. kr. Sammenlagt er det en indkomstkabelse på omkring 210 mio. kr. i 2010 (tabel 3).

Tabel 3: Indkomstkabelse (bruttoværditilvækst) fra virksomhederne i mio. kroner i 2010.

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte indkomst	113,8		113,8
Indirekte	46,2		46,2
Induceret		48,2	48,2
Total	160,0	48,2	208,2

Kilde: SDU

Oplandsanalysen viser endvidere, at de afledte indkomstskatter fra Skive Havn kan opgøres til omkring 65 mio. kr. i 2010 (tabel 4).

Tabel 4: Afledte indkomstskatter fra Skive Havn i mio. kroner i 2010.

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	33,3		33,3
Indirekte	13,7		13,7
Inducerede		15,4	15,4
Total	47,0	15,4	62,5

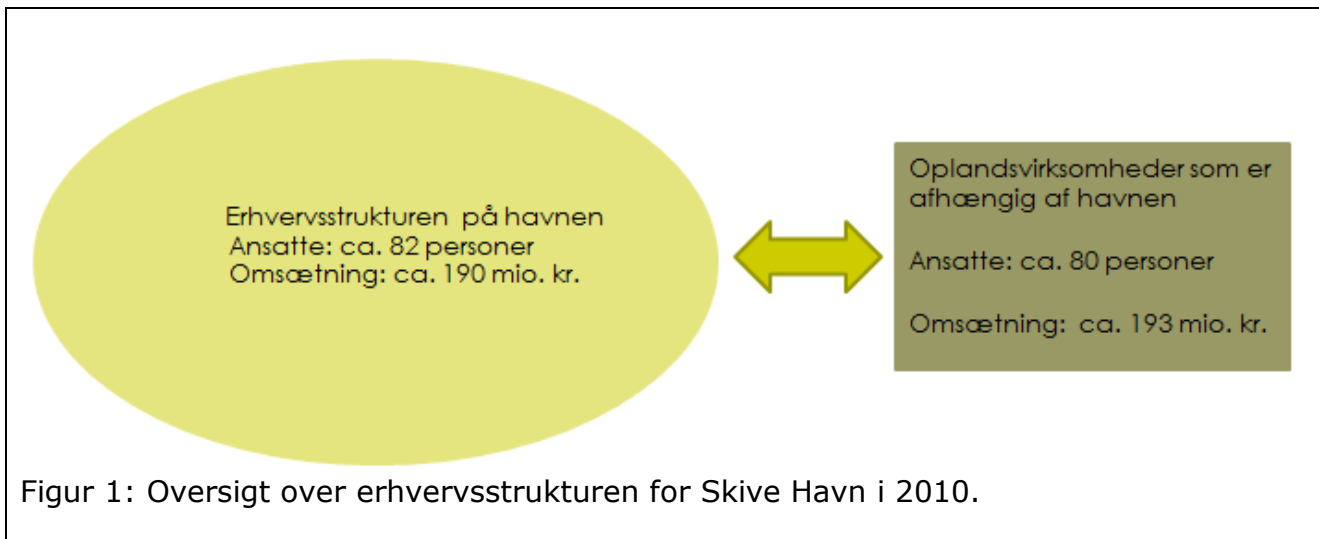
Kilde: SDU

Den samlede indkomstkabelse i Skive Kommune var i 2009 lidt over 6,5 mia. kr. Derved svarer indkomstkabelsen fra den direkte beskæftigelse på Lemvig Havn til ca. 2 % af det samlede beskatningsgrundlag i 2009.

Skive Havns samlede produktionsværdi, betragtet som erhvervsklynge, kunne i 2010 opgøres til 555 mio. kr. Sammenholdes dette med antallet af ansatte personer relateret til havnen, kan omsætningen pr. ansat opgøres til 1,7 mio. kr.

Det fremgår af figur 1 at samtlige virksomheder, der er beliggende på havnen beskæftiger ca. 80 personer og generere en omsætning på næsten 190 mio. kroner i 2010.

Der er ligeledes en stor gruppe af virksomheder i oplandet, som er særdeles afhængige af Skive Havn. Denne gruppe beskæftiger 80 personer og generere en omsætning på 193 mio. kroner i 2010.

Figur 1 giver et overblik over den nuværende erhvervsstruktur på Skive Havn. Som det fremgår af figuren er "kernen" i Skive Havn samlet omkring balancen mellem to dimensioner, henholdsvis virksomheder beliggende på havnen og oplandsvirksomheder, som er afhængig af havnens ydelser. Et forhold, der dokumenter havnens vigtighed og betydning for Skive og dets opland.

En kort gennemgang af de væsentligste definitioner i analysen kan ses i bilag 1.

6 Skive Havns profil

Skive Havn er kendetegnet ved, at være opbygget omkring landbrugs og foderstof aktiviteter i form af de to virksomheder DLG og Hedegaard, som begge er placeret på havnens arealer. Derudover er der en væsentlig shippingaktivitet i form af Skive Shipping, som også varetager den daglige drift af havnen. En anden væsentlig aktivitet på havnen er tilstedeværelsen af sten og grus virksomheder.

Nedenfor er der en gennemgang af Skive Havns værdikæder, samt en identifikation af havnens styrkepositioner. Værdikæder er økonomiske forbundne led, der er samlet om en bestemt økonomiske aktivitet på havnen.

6.1 Værdikæder

➤ Værdikæde – Shipping

En betydningsfuld værdikæde på Skive Havn er shipping. Tilstedeværelsen af shipping værdikæden er medvirkende til at binde havnen sammen med de øvrige virksomheder og Kommunen. Skive Shipping er derved et centralt omdrejningspunkt for havnens liv og betydning, gennem tiltrækningen af skibstrafik.

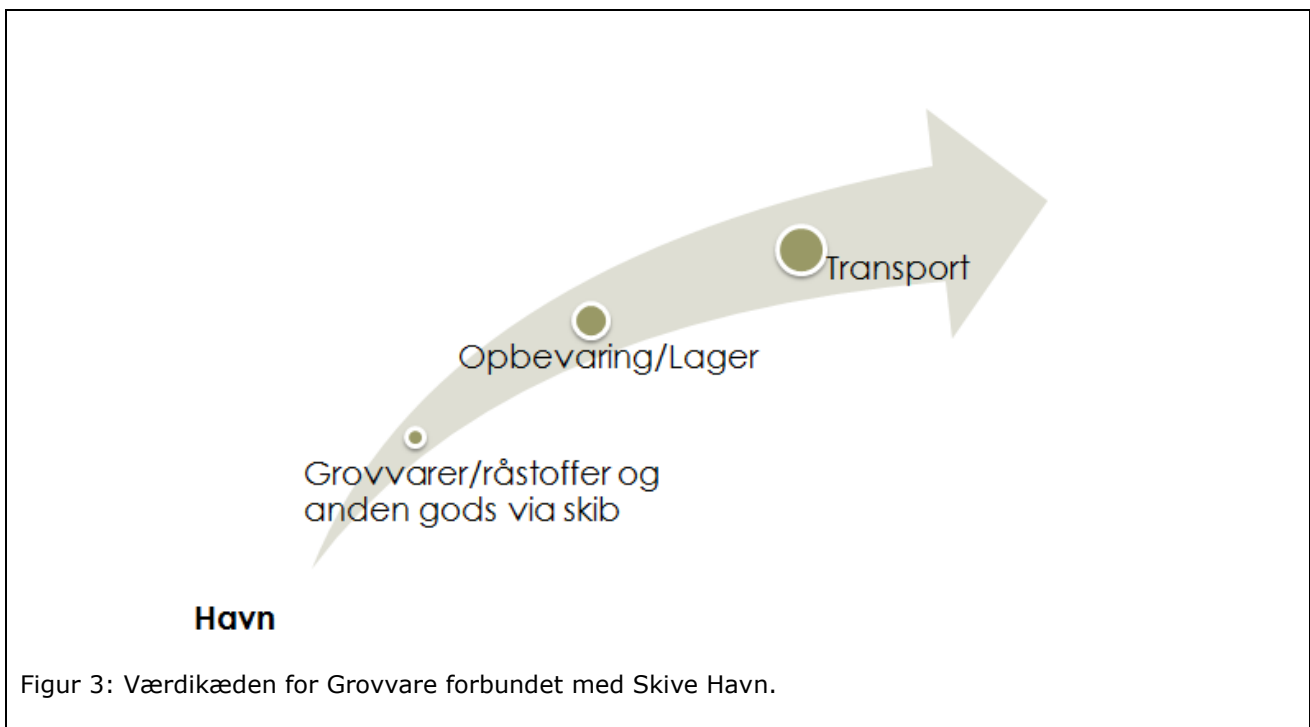

Figur 2: Værdikæden for Shipping forbundet med Skive Havn.

➤ **Værdikæde – Grovvarer**

En anden værdikæde på Skive havn er grovvarer værdikæden, som gennem årtier har haft en stor betydning, da der på landbrugssiden er et stort opland. Værdikæden er en væsentlig faktor for eksistensen af Skive Havn. Logistikstrukturen og dermed følsomheden i forhold til mængderne på grovvarer er meget afgørende for at denne type af aktiviteter gennemføres netop på Skive Havn.

➤ **Værdikæde – Erhvervsaktivitet**

Værdikæde – Erhvervsaktivitet, som er samlet omkring havnens erhvervsaktivitet, kan betegnes som værende typisk traditionelle forretningsområde for en havn. I værdikæden spiller sten og grus samt Moland, der er den største arbejdsplads på Skive Havn, en væsentlig rolle.

6.2 Styrkepositioner

Udover de karakteristika, der giver sig til udtryk i værdikæderne på Skive Havn, kan der identificeres en række styrkepositioner.

Styrkepositionerne er afgørende for, at Skive Havn kan bibeholde sin position på sigt. For at identificere disse er der gennemført en række interviews med repræsentanter fra virksomheder, der har væsentlig betydning for Skive Havn. Formålet er, at give et signalement af havnens styrkepositioner. På baggrund af de gennemførte interview kan tre "kendetegn" eller styrkepositioner ved Skive Havn fremhæves.

➤ **Beliggenhed i forhold til Skive bymidte:**

En af de væsentligste styrkepositioner for Skive Havn er beliggende udenfor Skive bymidte, dette giver mulighed for, at de tilstedeværende virksomheder kan gennemføre og opretholde deres aktiviteter, uden der skal tages hensyn til eksempelvis nærliggende boligområder. Dertil kommer, at der til havnen er gode til- og fra kørselsforhold for tung trafik. Endelig findes der ledige arealer, som kan udnyttes og bruges til at tiltrække nye virksomheder.

➤ **Erhvervsstrukturen:**

Blandt de tilstedeværende firmaer betragter man det som en styrkeposition, at der er skabt en samling af virksomheder, som grundlæggende stiller de samme krav til havnen og dens omgivelser. Det betyder at der blandt virksomhederne på havnen kan skabes forudsætninger for et godt erhvervsklima.

➤ **Placering i forhold til industrien i Midtjylland:**

Skive Havn er centralt placeret i Jylland og har nærhed til nogle af de centrale erhvervsområder i Midtjylland. Skive Havn har derfor via sin placering et potentiale, som kan udnyttes både som ind- og udskibningshavn for store dele af den midtjyske industri.

7 Skive Havns forretningsområder

Havnens forretningsområder kan samles om hovedaktiviteterne byggevarer, sten og grus, shipping og grovareselskab. Disse forretningsområder har gennem tiden medvirket til, at opbygge og skabe Skive Havn. Nedenfor gives der fire profiler eller eksempler på virksomheder på Skive Havn.

En af de største virksomheder på Skive Havn er Moland, som er en danskejet virksomhed, der sælger til byggemateriale til trælast- og byggemarkedssiden.

Moland har domicil på Skive Havn, samt søsterselskaber i både Norge og Sverige. Moland har ligeledes lagerfaciliteter fordelt rundt om i Danmark, Norge og Sverige. I forbindelse med at nordhavnen blev fyldt op i 1993 opførte Moland deres domicil på Skive Havn.

Moland er en danskejet virksomhed, der sælger trægulve, træplejemidler, indvendige døre, glasuldisolering, gipspladeprodukter/stål og porebeton til byggematerialeforhandlere.

Virksomheden er blandt de største på Skive Havn og beskæftiger 35 medarbejdere.

En anden central virksomhed på Skive Havn er Skive Sten & Grus ApS.

Skive Sten og Grus Aps (SSG) har etableret sig på Skive havn og derved opnået mulighed for at udvide aktiviteter til også at omfatte direkte indskibning af råvarer fra Norge og Sverige.

Størsteparten af råvarerne importeres i dag via søvejen fra Norge og Sverige. Virksomhedens største kunder er primært danske fordelt over hele landet, men 10-15 % af den årlige produktion bliver reeksporteret til (Norge og Sverige). Al eksport fra SSG går ud via lastbil.

Skive Sten og Grus tilbyder alt indenfor naturstensprodukter, lige fra stenmel til tonstunge skulpturer til både detail - og engrossalg.

Skive Shipping spiller en central rolle på havnen, da virksomheden varetager rollen som praktisk havneoperatør på vegne af Skive Kommune.

Skive Shipping er en vigtig del af servicestrukturen på Skive Havn og har ansvaret for losning af lastning af størsteparten af de fragtskibe som anløber havnen.

Skive Shipping er et firma med aner tilbage til slutningen af 1920'erne. og den nuværende ejer overtog Skive Shipping i 1999. Deres hovedaktiviteter er:

- Agency
- Chartering
- Videresendelse /ekspedition
- Stevedoring
- Inspektion

Hedegaard beskæftiger sig med salg til landbruget, herunder økologisk og konventionelt foder til dyrebesætninger samt såsæd, gødning og ensileringsartikler til planteavlsbedrifter

Hedegård Agro blev startet i 1894, i 2008 blev virksomheden opkøbt af Dan Agro Holding. Firmaet har i dag 4 fabrikker og 10 afdelinger, en af dem ligger på Skive Havn.

Derudover sælges siloer, træpiller og brændstof primært til landbruget.

Firmaet har et stort program specielt inden for foder til svine- og fjerkræproduktion. Datterselskabet Hedegård-Foods beskæftiger sig direkte med opdræt af kyllinger og ægproduktion.

8 Godsdata – Skive Havn

Tabel 5 viser at antallet af anløb til Skive Havn er stabilt omkring 60 stk. om året i perioden fra 2007 til 2010. De fragtskibe, der kommer til Skive Havn er hovedsagelig i størrelsen 500 - 4.999 BT. Større skibe kan ikke anløbe Skive Havn grundet den lave vanddybde. Størrelsen er begrænset af dybdegangen i indsejlingen ved Thyborøn (Sælhundeholm Løb) og Løgstør Løb.

Tabel 5: Antal fragtskibsanløb til Skive Havn i perioden 2007-2010.

Bruttotonnage	2007	2008	2009	2010	Gennemsnit
250 - 499 BT	1	7	23	0	8
500-1.499 BT	34	27	31	34	34
1.500 – 4.999 BT	16	36	0	22	19
Total	51	70	60	56	60

Kilde: DST

De primære godstyper, der bliver ind og udlosset på Skive Havn kan ses i tabel 6. I 2010 var den totale mængde 76.000 ton, hvor de dominerende godstyper var "Fast bulk" med 26.000 ton efterfulgt af "sten, sand og grus" med 24.000 ton. Godsomsætningen på Skive Havn har oplevet en stigning indtil 2008, hvor finanskrisens holdte sit indtog. I de efterfølgende år har der været en reduktion i godsomsætningen på havnen.

Tabel 6: Godsomsætning (ind og udlosset) i 1000 ton på Skive Havn i perioden 2007-2010.

Godstype	2007	2008	2009	2010	Gennemsnit
Malme og metalaffald	4	6	8	11	7,25
Landbrugsprodukter	9	14	12	7	10,5
Foderstoffer	6	5	2	0	3,25
Gødningsstoffer	6	3	8	3	5
Sten, sand og grus	18	29	26	24	24,25
Kalk, cement, gips mv.	4	8	2	3	4,25
Fast bulk i øvrigt	17	34	34	26	27,75
Stykgods i øvrigt	0	0	0	2	0,5
GODS I ALT	63	100	91	76	82,5

Kilde: DST.

9 Fiskeridata – Skive Havn

I 2010 var der registreret ét hjemmehørende fiskerfartøj i Skive Havn.

Hvis man betragter landingsmængderne fra fiskeriet til Skive Havn ses en tydelig nedgang i perioden 2007 - 2010. I 2006 blev der landet 568 ton til Skive Havn, dette tal er faldet til 264 ton i 2010.

Der bliver udelukkende landet blåmuslinger til Skive Havn i den undersøgte periode 2007 til 2010.

Tabel 7: Fiskerilandinger til Skive Havn i ton i perioden 2007-2010.

Skive	2007	2008	2009	2010	Gennemsnit
Blåmusling	568	217	155	264	301

Kilde: Fiskeridirektoratet.

10 Bilag 1: Oplandsanalysens resultater

Beregninger for Skive Havn, 2010.

Tabel 1:

Beskæftigelsen relateret til Skive Havn opgivet i antal personer i 2010

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte beskæftigelse	180		180
Indirekte	75		75
Inducerede		81	81
Total beskæftigelse	255	81	336

Kilde: SDU

Tabel 2:

Produktionsværdien i virksomhederne på Skive Havn i mio. kroner i 2010.

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	352,3		352,3
Indirekte	110,0		110,0
Inducerede		93,0	93,0
Total	462,3	93,0	555,3

Kilde: SDU

Tabel 3:

Indkomstskabelse (bruttoværditilvækst) fra virksomhederne i mio. kroner i 2010.

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte indkomst	113,8		113,8
Indirekte	46,2		46,2
Induceret		48,2	48,2
Total	160,0	48,2	208,2

Kilde: SDU

Tabel 4:

Afledte indkomstskatter fra Skive Havn i mio. kroner i 2010.

	Havnens aktivitet	Husholdningers forbrug	Total
Direkte	33,3		33,3
Indirekte	13,7		13,7
Inducerede		15,4	15,4
Total	47,0	15,4	62,5

Kilde: SDU

Nedenstående er en kort gennemgang af de væsentlige definitioner i analysen:

Direkte aktivitet: Den direkte aktivitet er den aktivitet, som foregår i virksomheder, som er afhængige af havnen, enten fordi de er lokaliserede på havnens areal eller har væsentlig trafik ind eller ud af havnen f.eks. i forbindelse med råvareanskaffelse eller afsætning. Disse virksomheder er omfattet af en liste, der danner udgangspunkt for analysen.

Indirekte aktivitet: Når tal for de direkte havnerelaterede aktiviteter er tilgængelige beregnes der tal for det træk på øvrige produktionssektorer, som man kan forvente i regionen, dvs. den indirekte aktivitetsvirkning. Denne virkning omfatter dels den aktivitet, der skabes ved leverancer til de virksomheder, der indgår i de direkte havnerelaterede aktiviteter, dels ved yderligere aktiviteter i den lokale og regionale økonomi, hvor leverandører og underleverandører involveres. Der er taget hensyn til at ikke alt kan leveres fra regionen. Det afhænger f.eks. af regionens størrelse og erhvervsstruktur om den kan levere indenfor de erhverv, der typisk er leverandør til havnene. Dette er der taget hensyn til ved beregningen.

Induceret aktivitet: Ud over de indirekte virkninger af havnens aktiviteter beregnes såkaldt inducerede virkninger. Disse virkninger er udskilt i en søjle for sig selv i tabellerne. Ved beregningen af disse virkninger forudsættes en del af den indkomst, som skabes ved den direkte og indirekte aktivitet anvendt til forbrug. Når denne forbrugsefterspørgsel retter sig mod regionalt produceret konsumentvarer skabes yderligere aktivitet som igen bevirker at der skabes indkomst, som så anvendes til forbrug etc.. Resultatet af denne proces kan beregnes og er her anført under inducerede virkninger for de fire målvariable.